

శంకర శతకము.

(స్వచ్ఛానంద యోగిశతకము.)

ఉ॥ శ్రీ వరవిశ్వస్థస్థిశకర, శేషవిభూషణ యాదిరూపముల్,
నీవెయటంచునెంచి కడు, నేర్పుతొ నీశతకంబుగూర్చగా!
భానమునన్ దలంచితిని, భవ్యకృపారసదృష్టిజూచిన!
న్నేవిధినైన బ్రోవుమిక, ఇందుజటాధర దేవశంకరా॥

శంకర శతకము

ఉ॥ చందమునేర్వలేదు యిక, సంస్కృతమాయ సకీయెదుంగనా!
యందుని ఘంటుజ్ఞానమది యాకసమందలి పూవుకావ్యములే!
మండుకుగానిజూడ కవి, మాన్యులవేవయుజేయలేడు యే!
చందమునకా త్వదీయపద, సన్నుతిజేయగలాడశంకరా!

ఉ॥ నాటబళివాల్వేదీయ పదసన్నుతిగావున నాడుకైతలో!
పంబులయిండినకా మిగుల భవ్యమైతకా యదియెట్టులన్నలో!
కంబున సారమాకునుమ కందుకమందున జేరినూలు చా!
రంబది నీగళంబున శిరంబున నెక్కుటలేదె శంకరా!

ఉ॥ కాదనియెవ్వరైన ఘన కై సరులిందున తప్పబట్టిదు!
ర్వాదముజేశిరేని యదిభవ్య సుగందము మక్షీకంబుకుఁ!
మీదటిద్రాక్షనక్కను మిల్చడుగూబుకు యందుకుఁ సతి!
పాదరరూప సంపదల పానవిభక్తులు యంద్యశంకరా!

తదాధ్యాత్మయశ్చి త్తేశరణమునచూగంతిజగతాం
సవిశ్రాంతిమైషి పృథివిని కదామూలకునే.

౧౯.

త్రిలోకీనిర్వాణప్రసవలస దాశీ'డహృదయే
త్వమస్సేకాగోష్ఠీకథమనదానావికుమే
యదార్యాణామూత్య! షీతిరుహశతానాంపరిపరే
నిరాబ్జంతామమదు కరీరస్య సదృశం.

౨౦.

శచచావద్యని ప్రతపతికై స్తేజశఖై
రసోఢార స్తేజస్తదయి! శాంతయాంతిశరణం.
పుమాంస స్తానవ జ్వలకముకకోటిస్పిర రుచే
వృషివ్యూహాస్విచ్ఛరమ భవనేపభవనమయే.

౨౧.

- సమాలక్ష్యార్థం త్రిభువన మరాలో క్రిజ్జిలో-
 ద్భవాభ్యరాయాభర్తనం యరమే బ్రహ్మణిహక్తా
 ద.యూదీనా యా నేవిఖనస వినిర్వాపణవిధా
 వనాబాధం వందేమహి పురుషకారం నతముఖాః. ౨౨.
- సమిద్ధార్చి జాలోహుతభుజి హవిరేక్షినిహుతం
 సవేహోతు ర్మాతః! మనుమయశరీరాంతరజుషీ
 పునర్యజ్ఞానంతం నిరవశి సుధామాశయసిభ్యః
 ప్రసన్నాయాం స్వస్మై త్వయితుకిమలధ్యం సురవరే. ౨౩.
- విషర్వావర్తతే సపదిసఖజాలీయ విషయా
 సటసస్యాపీమే నహి నహిసహాయ మ్మణమితః

భారస్య న్యస్తామే భగవతి! మయా ద్భక్త్యనుహతాత్
ఇతి స్త్యాగేవచ్చి భవనుపరాగా క్లబ్ధిదహం.

౨౪.

జగత్సంప్రేక్షం యదేహనిరచాయం భగవతి
త్వదీయాహచ్ఛ్రేతై నృపశుకగమ్యాపి నిగమాత్
సమజ్ఞా స్వామ్యాశిస్వయమపి విశ్లేష కిమపి త-
ద్దునోతి స్వాంతం మే దుకగమైశ్చ స్త్రీమధునా.

౨౫.

నిశీయశో, తాభ్యా మనిభువి రిషీంద్యైః క్షతిరమే
సమాభాక్షున=దాన్తి=తర నవచ పత్త్యగు=అక్షథాః
వ్యతీయువ్య=రాస్థి=త్వరద ఇతిమే తామ్యతి మన-
స్సుగ్ధేక్షే స్వాహ్యానాక్షమగుతి కదాప్యోగుపచితం.

౨౬.

అలేఖ్యే దాస్యః కిమితిమమ విత్తే వసరణా
 వజ్రసంపాంధత్వం యదిహానద యా తేవతలలి
 ప్రతీతే నాలంబస్సకమని కథంకార మచిరా
 దుర్జైర్వోక్తాష్టాభి హ్మదయమితిదూయేబహుకదా. ౨౨.

యదగ్రముగ్ధాత్త్వయతి ప్రసత్తైర్విగదయన్
 పదంనీచైర్వోక్త్యై నకవమపి వయోనశ్వరమరం
 అనాదృత్యాత్మీయాం జరగతి మకాండేనకమనీ
 నపుత్ర సస్యాహ్లా! చరతిపునరభ్యాశిమిపాకిమ్మ.
 తతడిదూప్యాస్మాన్మ ప్రవదమృత సింధుశ్చ వితతు
 తమోసక్తాజ్యోతాన్మ ప్రలయరహితాశ్చీరనశికా

వినిద్రావై కుంఠ ద్యుమణి ఘ్నణివార్తైః లరుహే
దృగేహమాత నై మయి కరుణ నిఘ్నప్రపితతాం.

౨౯

పురాణీం యామాహుః ప్రకృతి మవయంత్యేషనిషదం
పరాం విద్యా మీషుస్థిరనిరత కై నల్యుదదవీం
సవిత్రీమామ్నా యాననవర శిశోశ్చ సతిబుధా
నినానం త్యేకాత్వం తదహమవజానేత్రభవతీం.

30.

ప్రసహ్యపాశైః పీః ప్రణయినికరిచాగ్నిభ్రరణేః
కృష్ణోద్గారిక్షేమం కరచతురనేతాం శుకలనైః
మదాగః కోటినామనసు శయభాబామపిలయం
నకింత్రదామాహోదైశతి భవతీ దీర్ఘ సుఖదం.

31.

చరణీనామాంలేర్చి గమ తరుశాఖాస్వపిభృశం
మలీనాంనోశక్తిప్రశమయితుమజ్ఞాన మునిరమ్
ప్రహణాద్వర్తిష్యే వితమసియయోస్థేమనిపదే
కట్టాత్తైర్వైర్విర్విరయతరాంస్తా నయి ఖలే.

3-2.

నరూతానోతాతః కిముశసహబాహోద్యదయ తే
నతీర్యకార్కరం వాజిగబుషతి గుశంనచనధూః
విషన్నస్కోద్వాధం మమనపది ని వేరిణశలే
కృమీభూతం మాతమృదుభిరిభిషిం చేక్షీశజప్తైః.

33.

దలత్పంకేజానాం చలదలికులానాం దుర్బలిముషీ
శ్రవః పద్మాగ్రసాంధే భగవతి! సజాతేశవదృశౌ

ప్రహీణ్వా ర్తతామ్రతనమదపాంగ ప్రణీధి కే
సక్త స్తయ్యాశోక క్షతసహజభావే పుగళయే.

38.

అలంకరీణా వాకమలజపరాజీవికబుచ్చాం
అనత్యంతీనావాకలుష ముషితాధీరితశయాం
అనరీణాపత్యుని రవధిగుణాగ్మ తలిమే
కకామూత సై కలుషగణమాస్యంతుభుషుతే.

39.

సిన్ధోహంసంవర్తా పరిణతమహాపాతశస్త్రైః
పతేయుర్నాపాంగా ఇతి మయివిశంకేభగవతి!
విరాధ్యన్నాకృత్యై శరణమపిలజ్జేకలయితం
కదాక్షిన్త్రోధం పరమమయిసన్యాస వపదం.

3E.

యదాహంని సేజాజువని! దురవిద్యాన తమస
ప్రతిపైరుధాధ్యా సపది విమనామే భవనిశి
యదాసత్యామంతే పటుభిరసవః పాక్షనశ్చతై-
స్సుధాసద్రశ్య జ్ఞేత్రప్రసర మభిక్రాంజ్ఞేత్రవతదా.

32.

పరీతృత్యాషండ వజ్రకుముదమండాంచితమదో
వరాంగీశై వాలాకులి తమహహహహతేరుచిరం
భవార్ణస్తరా రేమృతమజగనిజా భారవి! మనః-
కురంగాశ్చాతాయశ్చురయి నిరుదన్యా స్తవగిరః.

33.

శనై స్పర్షన్ భ్యానే ప్లధులతరవిశ్లేప జలధే
న్విదాకచ్చేగూన్తంభుశిశమచక్తే న గముజరి

అనాథావిభాతులకు గమనదమా స్త్రీపతిహితే
జిహ్వోహాసానానాం హృదయకమల స్తన్నసహితే. ౩౯.

సుధానాథీనగోవిపులవియ దంస్తానో పరిణతా-
విభూరంభానుదృశ్యత ఇహమహామోహావివృతేః
ననిర్వాణోర్తిమేకవనినయచి క్తయదభవే-
దనిర్వేదార్తతత్త్వభవతి విరాశాయహయః. ౪౦.

ఉపాధావశ్యకవాప్య మనతశిరాశ్శాశ్శిశిఫే
సప్తయస్యాస్తేమేయకయనితివీర్యేణమనుతే
అహంయుక్తాముక్తిష్టదభిమతౌపేక్ష్యచుతరా
మనైతేష్టమానేత్యాన్వి మయ్యు కదనుమధే నరపశుః. ౪౧.

సమిద్ధాపత్నారా క్రమిత పుగుసంపార నియతా-
క్షమవ్యాపార ర్థో నిధిలవణపుర ధీతత్వమః
స్వదంతే సహ్యంత ర్భవభయ సతతాశ్రమనే
పట్టియూంసో బవ్యత్రిపథగమనా సారప్థపతః

౪౨.

రసాలాంకూ రాస్పృదనమృదిత కృతః ప్రసవితా
విసంపీసాన స్తయహరణ సాటోః విరవః
శ్చథా నదేశీయా జనని! జనయితే! వికశిశు
యః సీహేతాపూరిం కణతి గతికుమేక బలిభజః

౪౩.

క్షణస్థూనారణ్య శ్రమదదజకత్కర్తుణ్యుణసుమం
పదిష్కన్తి లోకాకాక రుచిభరై వరవిసరై

వివిధాంశాన్ని విమర్శింప జేయుటకు విహంగం
 కడార్చి సహజమున 'యమ'దపివ సుయోగై నతదయే ॥ ౪౪.

ఉత్తరశత్రుత్వే జననిః సునవీర స్తనయుగం
 వివక్షణాచూర్ణైః క్షిణివచిక్షాన్విపసనః
 యుగోన్మోహ్యం బద్ధపక్షుణ్ముదు బంధంవిషహతే
 సమూహాలీః సూచీమయ పతితు పుంశజ్జడవరీం. ॥ ౪౫.

విరోధస్యలోచ స్తనయన రాజీనవరయో
 జ్జ-౫ త్వేమగ్గంపా యదివికుమతః కింసమటతే
 యయోగ్మూః సమ్యజ్జ-౫దుదయ రతౌహృతివిదో
 నితాంశంకల్యాణి ప్రసక్తగుణాహవాప్య ననైకాః. ॥ ౪౬.

రక్షస్వంభోజానాం మ్రుడిమభుజిమాదిత్యలలనా
 కిరాబ్జలాలిత్యంహరిహయకిరీటికేశితాం
 సునత్యేవైశాల్యం మురమగ్ధనదేవస్య జగతాం
 విజానీతః పాదాతిపథవభద్రాదేవి! జయతాం.

౪౭.

రిమేతేమాం త్యేతాశ్చతురుధని పాపంభుజులతాః
 చత్రస్రస్పంచేతుం కిమయియగఃచ్యేతనయగం
 ప్రసృపః పాపాన్మంసపదవి వినివాన్యాంబుజవర-
 జ్వలచ్చక్రాశ్శ్యాంచాభయస్సరివదాభ్యాంలేదుపరి.

౪౮.

గురుషేరిత్నా నామేత్యనమనూజ్ఞాత్ మృతేశర,
 స్మత్తోషిప్రద్యమ్నః పటేరిపి నియగ్నాసజగతాం

శిశుశ్చ త్కౌఠీనః కథమహహజానామిసకలం
తవైవాయంభౌరః కురుయదుభితంపశ్యసిమయి.

గీ. ౧.

ఇతి శ్రీమదాచార్యపనామక భాగవత పాదసారథి
నామ్నః కృతీషు, ఆ రి సప్తపా పరనామా
శి ఖ రి డే స్త వః.

॥

శ్రీ మై న మః.

శ్రీమద్వైష్ణవసాక్షాత్ పంచానామకవ్య కృతిః,

వి యో గి నీ స్త మః.

—:0:—

భగవత్ భవవాగునాన్త్యకే హరిపతీన తరతూభిస్సహ
ఉపరుద్ధ్యచిరాయనేద్యమాం కథముజ్జ్వలనమాప్పుయామిహ. ౧.
అపిచాపకమాదహేదియం మదవస్త్రినసోపదంగతా
తవకింననితాన్త్యసాక్షిణో భగవత్విధిమానసంకర్షచిత్. ౨.

- పతితావనలేజగత్త్రయీ ప్రథితంసాధునిశమ్యసద్యశః
 ఎృజనంవిచినోమ్యనేకశః ప్రతిహసీరిహమాతవప్రతం. 3.
- ముహూరంకముపై తితాడితో నహి దై యాత్యహతో జిహసతి
 భగవత్ యదిమామితిత్యజే నహి భేదః క్రమతేతదావయోః. ౪.
- కియతీవికటావ్యసశోభూ విగతాంబనమంబరంకియత్
 కియదండభవాండమచ్ఛతం గ్రహణోలానికియన్తిదృక్పథే. ౫.
- కథమంఘ్రిహతావినిస్తృతా రుచివద్యామృదుసాస్త్రీపై కతా
 కథమప్యతిలంఘ్యసుస్తకం భగవాచిత్రవిలాసతల్లం. ౬.
- అగ్నిమృగ్నృ మజ్జజనల్లతాః కథమేతాదుచిరత్వచావృతాః
 కథమన్యహమన్యనర్థయన్త్యయసావామృదునాన్యయోజయత్ ౭

- కతిగంధభరణ్యకాసయ త్పుమజాతానివిలక్షణాన్యపి
కథమూషరకల్పగోముఖం సమకాపీదతిసందనంవనం. ౮.
- నిరమాయుషతార్యమశ్యశీ స్తనయిత్సజ్వలస్సదాగతిః
ద్యుసదఃకతికా నిచంద్రికా సర్వలోహానసదానశాలినః. ౯.
- కలకూజితశాలినః ఖగాః కతిమధ్యేండమమూర్తదేహినః
విహితానిరపాయఘస్తరే విహితావాకథమేషునిష్క్రీతిః. ౧౦.
- భగవక్త్రయదభూత్యవత్యత్ భవితాత స్తవహేలయాకృతం
మహాదధమ్మతేనకల్పతే తవన్తే సగీకపాండితీబుధే. ౧౧.
- పతతామచలాతతేనకాం ముహూరేతత్పరమావలంబనం
నవియచ్ఛ్వాసనోపివామరు త్పతితం తేవనయోకథంత్యజే. ౧౨.

౧. తేనెతరామధాయుషి ప్రణిశిశ్మాస్త్యస్త్రితావనధికాకా
 రయోరుభయోర్యదీక్ష నే సుకరంత్ర శ్వపదాతుమహాసి. ౧౩.
౨. వృషపనకూకల్పిణో మనసాస్తౌనిసక్తస్త్రిసీదమే
 నదనేహియదేనద్యశ్యతే ఫలతిదాగ్గణుదపణోదకే. ౧౪.
౩. అభవాశవశక్తివర్జనే కవితామేఖలుకుంతితావిభో
 నవిభాషిణీతేధకేరుచి శ్చిరనిష్పృమదీక్ష నేమనః. ౧౫.
౪. చిరసంస్మృతిపాశయగ్రతితే మయిమోఽస్థైరతః పరాగమే
 రుఖపంజరబద్ధశారికా నగరుద్యాంలభతేహినిర్వృతిం. ౧౬.
౫. ఉపకారిణీతేకృతఘ్నతాం విబుధానిహ్వాన వేవిలాసిసః
 అః వేక్ష్యః ఘృప్రయోజనం నహిమందోషిపకృత్ప్రప ర్థతే. ౧౭.

ప్రసవానెమపశ్యశ్చాలీనీ పదమాహేయమహీ రునింమునిః
 అనెవేదయథానథాకథం గుణిగుమూమువేత్తినిగుణః ౧౮.
 బహునానెతశాస్త్రస్సహతిః పణితాయూక్తిచాలకాంగణే ౧౯.
 మమవాఙ్మభవేదితః క్విచి ద్భవదోజోరచనావియోగినీ. ౨౦.
 యదిదిత్ససినాథోముహూర్విషయాస్తాంస్తురుఖిప్రకారకా ౨౧.
 సభజామికదాపిదండికా భరభార్యాససమేగదాప=దీ. ౨౨.
 నిగమైఠనిబంధకల్పనా చణకుక్షంభరయేకిమాశ్రుతం ౨౩.
 అతివేలమసాస్తవీతియ ద్గుణజాలంతవకూటధర్మణః.
 నియతంనియతామనాంతం భవదుగే=స్థలనంపథస్సతః ౨౪.
 సతతఃప్రతిక్రమమహేసి స్థలనుదుష్కృతినైవగచ్ఛతః. ౨౫.

దయమానమజుఃసమిశ్కరం యదుచాలబ్ధ మపీశ తేమసః
సశుగాస్పదమ స్తరాస్థిః దవనమ్ సన్నభిభేతిదాహతః. ౨౩.

సకళీకృతత త్త్యమశ్మిని ప్రకటిక ర్తమసోష్ణయంభవా
ఉరసావిఖనోమునింహరే పరసాయుజ్యకృతేభజామహే. ౨౪.

మశిలామనుకంప్య తేయదా విలినీతశ్చరశాకలాదకా
నకిమార్శకృతేజగ్ర్తయీంహృతసారాంకురుతోవిభూషితం౨౫

ఇతి శ్రీమదాచార్యోపనామక భాగవత పాథాసారధి

నామ్నః కృతీషు, ఆర్తిస్తవాపరనామా

వియోగినీస్తవః.

మ ద నా న ద్విభాణః.

౯—౬—౦.

ఆ ర్చి స్త వః.

౯—౨—౦.

(యంత్రస్తోత్రం).

జ్ఞాపకసంగ్రహః. వ్యాకరణశాస్త్రస్థాయమపూర్వోగ్యంధః.

మహామహోపాధ్యాయ నాగేశభట్టవిరచితః.

ధామపురిరామస్తుతిః. విశుల వ్యాఖ్యానతా.

శ్రీమైఖానసాచార్యగీయమ,

అక్షర వన్నడ,

కృష్ణాపల్లం.

13544